

**MLADI PRED IZAZOVOM NOVIH
RELIGIJSKIH POKRETA I SLJEDBI**

Mijo NIKIĆ

**Što nude novi religijski pokreti onima
koji ih prihvaćaju?**

Novi religijski pokreti ili vjerske sljedbe nude ili bolje reći obećavaju puno toga što ne mogu dati i na koncu mnoge i razočaraju. Tako tek jedna četvrtina onih koji uđu u neku sljedbu i ostaje u njoj, dok drugi traže sreću u drugim,

novim sljedbama ili se vraćaju svojoj crkvi. Općenito se može reći da novi religijski pokreti ili sljedbe obećavaju ljudima sreću po principu "ključ u ruke". Obećavaju im naime trenutačnu sreću i zadovoljenje želja koje dugo nose u sebi. Sljedbe se obraćaju potencijalnim članovima, posebno mladima, s porukom: Ako se nama pridružite, ostvarit ćete svoje ideale, bit ćete sretni, jer mi smo Božji izabranici pa ćete i vi s nama biti spašeni. Mnoge sljedbe nude i na početku daju puno osjećajnosti i ljudske topline. Neki autori govore o tzv. "bombardiranju ljubavlju" kako bi što veći broj mladih privukli u svoje redove. Neke sljedbe na početku i materijalno pomognu svoje članove i tako ih zarobe, odnosno kupe ih za novac. U našem domovinskom ratu neke su sljedbe za humanitarnu pomoć tražile protuuslugu: da im se dodijeli velika dvorana za njihove vjerske aktivnosti i slično. Novi religijski pokreti nude sigurnost i oslobođenje od tjeskobe budući da nastupaju samouvjereni s porukom da su oni posljednja Božja riječ ovome svijetu. Nažalost, u to povjeruju oni razočarani i labilni koji traže vanjsku sigurnost budući da je nemaju u sebi. Najčešće se i oni razočaraju.

Kod kojih osoba najčešće uspijevaju nove sljedbe?

Nove vjerske sljedbe imaju najviše uspjeha kod onih koji su daleko od Crkve, koji su samo kršteni i vrlo rijetko posjećuju crkvu. Najranjivija i najpogođenija grupa koja ulazi u sektu jesu mladi koji su bez posla, neaktivni u životu župe, oni koji dolaze iz nesređene obiteljske sredine ili pripadaju etničkim manjinama, te ako žive u mjestima koja su uglavnom udaljena od utjecaja Crkve.

Može li se govoriti o psihološkoj predispoziciji nekih ličnosti raznim sljedbama?

S obzirom na psihičku konstituciju, neki razlikuju dvije vrste: prva su psihički "normalne" osobe koje ulaze u sljedbe nakon neke krize ili razočaranja (zaljubljenost, rastava roditelja); druga vrsta su osobe s većim ili manjim psihičkim opterećenjem koje u sektama traže sigurnost i liječe depresiju.

Kad je u pitanju psihološka struktura ličnosti, dinamička psihologija i psihopatologija dijele osobe na narcističko-shizoidnu, depresivnu, opsesivnu ili prinudnu i histeričnu strukturu. Svaka od tih ličnosti na svoj način doživljava Boga i sklona je određenoj vjerskoj sljedbi. Prema V. Jerotiću, "za razliku od *prinudnih neurotičara*, koji su sklони strogim protestantskim kršćanskim sljedbama (kao što su Jehovini svjedoci ili adventisti), *narcističko-shizoidni*

tip vjernika radije odlazi u skupine koje njeguju neku od istočnjačkih filozofija i religija, kojima u osnovi leži svijest kao privid, što potpuno odgovara prividnom življenju takvih ljudi, nikad dovoljno inkarniranih u ovu zemlju i njezinu realnost". Odnos *depresivne osobe* prema religiji obilježen je velikim osjećajem krivnje zbog slabe vjere, mlake ljubavi i skoro nikakve nade. "Ako još ima sačuvane snage za intelektualnu radoznalost, događa se da se depresivni čovjek okrene od kršćanstva budizmu, čija mu filozofija pesimizma više odgovara." Konačno, *histeričnu strukturu* ličnosti karakterizira pojačana samosvijest, površnost, erotično-seksualna uzbudljivost, sklonost tjelesnim senzacijama koje su izraz burnih duševnih zbivanja te pretjerana srdačnost i neumorni optimizam. Religiozni život histeričnih osoba često je izobličen, pa čak i izopačen. Odlikuje se naglim oduševljenjem i brzim popuštanjem. "Zbog uključivanja erotično-seksualnog u većinu svojih događanja, histerici i u vjerskom životu miješaju religiozno s erotičnim i seksualnim, kao i emotivnim, uopće.... Upućeni uglavnom na izvanjske manifestacije vjere, histerični tipovi se vezuju za ceremonijalno u crkvenom životu... Boga histerici doživljavaju na dječji način, jer i sami ostaju cijelog života u mnogo čemu infantilni, i to kao 'dobrog oca' koji, naravno, njih posebno voli, i to i pokazuje. Zbog toga njihova vjera ostaje umnogome nezrela, naivna, željni su čuda i sklone u njih brzo povjerovati, bez sposobnosti naprezanja da se nešto trajnije i dublje u toj vjeri ostvari. Naravno, postoje i potpuno zdrave osobe koje slobodno pristupaju raznim vjerskim sljedbama zbog svojih osobnih motiva i subjektivnih razloga.

Zašto djeca katoličkih roditelja traže neku novu vjeru ili sljedbu?

Motivacije su višestruke i kompleksne. Mnogi mladi traže priliku za razne avanture i onda ih u nekim sljedbama i nalaze. Uza svjesne, treba spomenuti i postojanje nesvjesnih motiva za ulazak u razne vjerske sljedbe. Tako je moguće da mladi koji su u konfliktnim odnosima sa svojim roditeljima uđu u neku sljedbu nošeni nesvjesnom željom da se tako osvete svojim roditeljima. Brojni su primjeri koji potvrđuju ovu mogućnost. Osobe koje su usamljene u svojim obiteljima, tražit će u sljedbama mogućnost bratskog života i istinsku obiteljsku atmosferu. Oni koji su psihički labilni i nesigurni u sebe često se dobro osjećaju u strogo strukturiranim zajednicama kakve su neke sljedbe. Osobama kojima manjka unutarnja sigurnost teško je živjeti u ozračju slobode i osobne odgovornosti. Zato se takve osobe ra-

do odlučuju za fundamentalističke vjerske sljedbe koje im onda služe kao obrambeni mehanizmi koji ublažuju njihovu unutaraju tjeskobu, jer ih oslobađaju odgovornosti slobodnog biranja. Naime, u takvim, autoritarnim sljedbama za sve odlučuje veliki vođa, guru, lider, šef. Kad dođu u takvo stanje, mladi su u velikoj opasnosti da postanu žrtve neke autoritarne sljedbe u kojoj njezin vođa praktički zamjenjuje samog Boga. Po slavnom učitelju Brahmanandi, ne postoji razlika između gurua i Boga. Moon je rekao svojim pristašama: "Ja sam vaš mozak". Jim Jones je svojom sljedbom *Red sunčeva hrama* na zastrašujući način pokazao što se događa kada religijski vođa postane apsolutni autoritet. Još davno prije tragičnog kraja u Jonestownu, on je, navodno, bacio Bibliju na pod i zagalamio: "Previše ih je koji gledaju u nju umjesto u mene!" Jedan nekadašnji član sljedbe *Djeca Božja* izjavio je pred sudom u New Yorku da su mu utuvili u glavu ovu istinu: "Mi nismo pod zakonom, mi smo odgovorni samo pred svojim vođama koji su za nas odgovorni pred Bogom".

Kolika je "krivica" Katoličke crkve što se njezini članovi priključuju drugim vjerama ili sljedbama?

Ljudi ne žele biti anonimna masa, broj ili član bez lica u gomili. Oni se žele osjetiti važnima, prihvaćenima, da im se prilazi osobno i s poštovanjem. U velikim župama je to vrlo teško ostvariti. Ako se netko ne osjeća osobno prihvaćenim u crkvi, moguće je da u nekoj sljedbi potraži ono što nije našao u svojoj crkvi. U mnogim obiteljima nedostaje istinska roditeljska potpora i strpljivo vodstvo. I u tradicionalnim većim religijskim zajednicama zanemareno je osobno zauzimanje odgovornih u Crkvi za strpljiv odgoj i vodstvo u duhovnom životu. To također može biti razlogom da se mladi zanimaju za sljedbe koje nude vodstvo i orijentaciju karizmatskih vođa. Osoba učitelja, vođe, gurua ima važnu ulogu u povezivanju učenika. U nekim sljedbama riječ je o svojevrsnoj histeričnoj odanosti utjecajnom duhovnom vođi, koji se naziva: mesija, prorok, guru, vođa.

Koje su negativne posljedice djelovanja sljedbi za Crkvu i društvo?

Nove vjerske sljedbe velik su izazov za Crkvu i društvo u cjelini, i prema njima ne možemo ostati ravnodušni. Za kršćane su nove sljedbe izazov jer se predstavljaju kao alternativa kršćanskom naviještanju spasenja po Kristu. Crkva je uvjerenja u riječi Svetog pisma da nema drugog Spasitelja dana ljudima osim Isusa Krista. Svojom vjerom u Isusa čovjek od-

govara na Božju ponudu spasenja po Kristu. Nasuprot takvom stavu, nove vjerske sljedbe naviještaju kako nam ne treba Isus kao Spasitelj, nego nam treba samo novo znanje, prosvjetljenje koje će otkriti da smo mi sami bogovi, samo to ne znamo. To Crkva ne može prihvatiti, jer ne odgovara objektivnoj istini. Nove vjerske sljedbe su izazov, a poneke od njih su i stvarna opasnost za društvo i državu. Naime, poznati su slučajevi do kraja nerazriješenih ubojstava ili samoubojstava koja su se dogodila u ambijentu nekih vjerskih sljedbi. Spomenimo samo neke.

18. studenog 1978. više od 900 članova američke sekte "Hram naroda", po zapovijedi svojega osnivača i vođe Jima Jonesa, počinilo je u Gvajani samoubojstvo ili bilo nasilno ubijeno.

U listopadu 1994. pronađeno je 48 žrtava, članova sljedbe "Reda Sunčeva hrama", spaljenih u dvije različite vile, istodobno u Švicarskoj i Kanadi.

U Japanu je zabilježeno nekoliko slučajeva masovnog trovanja u podzemnoj željeznici (5000 otrovanih i 12 umrlih od tog trovanja) iza kojih su stajali članovi vjerske sljedbe "Aum Shinrikyo" koju vodi Shoko Asahara.

Ove godine (1997.) u Kaliforniji je 39 članova sekte "Heaven's Gate" ("Nebeska vrata") izvršilo kolektivno samoubojstvo u uvjerenju kako će se na taj način ukrcati u svemirski brod koji je, po njihovom mišljenju, trebao doći iza komete Hale-Bopp da ih povede na višu razinu svijesti.

Prema tome, država je dužna pratiti rad vjerskih sljedbi i suzbijati sve negativne i destruktivne pojave u nekim sljedbama, kao npr. u onima u kojima ima više ili manje elemenata sotonizma i crne magije.

Koliko ima sotonizma u sektama i kako ih prepoznati?

Još u 17. stoljeću na nekim velikaškim dvorovima organizirale su se tzv. "crne mise" gdje se na seksualno-magijskim orgijama zazivala pomoć Sotone. Utemeljiteljem novog sotonizma u Europi smatra se Alister Crowley. Njegov credo i cilj je bio: "Sloboda od svih propisa. Čini sve što god hoćeš, to je jedini zakon". A njegove posljednje riječi su bile: "Strah me je. Ništa ne razumijem". Te njegove riječi najbolje oslikavaju sudbinu onih koji se predaju Sotoni. Prema Objavi, vlastitost Sotone je u tome da laže i ubija. Istina je da u pojedinim sektama ima dosta elemenata okultnog, pa i sotonističkog. Postoji i Sotonska crkva (Church of Satan) koju je u Americi osnovao La Vey 1966. U Beču danas živi poznati sotonist Josef Dvorak, koji sotonizam smatra vjerom čovjeka

u samoga sebe. Danas je među mladima najviše raširen tzv. "sinkretički sotonizam", koji ne želi toliko Sotonu obožavati, nego preko sotonskih rituala želi steći moć i snagu da se suprotstavi vrednotama i normama društva i Crkve. Članovi koji žele pristupiti nekoj sotonističkoj sekti moraju prije dokazati da su "dostojni" da služe Sotoni. Tako moraju učiniti nešto "zabranjeno", kao npr. donijeti križ s groblja, obeščastiti neku crkvu, ukrasti posvećene hostije iz crkve ili donijeti crnu mačku za žrtvu na "crnoj misi". Ima li i kod nas pripadnika sotonističkih sekta, nije službeno poznato. Međutim, poznati su slučajevi provala u crkve i krađe posvećenih hostija u nekim crkvama u Zagrebu.

Što poručiti vjernicima s obzirom na pojavu raznih sljedbi, kakav stav treba zauzeti pred njima?

Većina onih koji pristupaju nekoj sljedbi u većoj ili manjoj mjeri jesu "oni koji se osjećaju izgubljenima" i zato "žele biti nađenima". U svakom ljudskom srcu postoji neka praznina koja vičući traži da bude ispunjena. To je moguće jedino istinskim prihvaćanjem i autentičnom ljubavlju. Ako se djeca i mladi ne osjećaju prihvaćenima i voljenima u vlastitoj obitelji, očekivati je da svoju glad za ljubavlju i prihvaćanjem pokušaju utažiti u nekoj vjerskoj sljedbi. Za to su često spremni platiti veliku cijenu. Prema tome, najbolja prevencija jest u tome da ih se prihvati i da im se pokaže puno ljubavi. Djeca koja su istinski voljena i prihvaćena u svojoj obitelji spontano će i s ljubavlju prihvatiti i vjeru svojih roditelja kao vrijednost za koju se isplati žrtvovati. Prema sljedbama treba zauzeti kritički stav, jer neke sljedbe mogu razoriti osobnost, dovesti u rasulo obitelj i društvo. U nekim zemljama preko nekih sljedbi djeluju ideološke snage i ekonomsko-politički interesi potpuno tuđi iskrenoj zauzetosti za čovječanstvo, služe se ljudskim u neljudske svrhe.

"Nužno je potrebno informirati vjernike, posebice mlade, upozoravati ih, pa čak i angažirati profesionalnu pomoć za savjetovanje i osiguranje zakonske zaštite", kaže crkveni dokument *Fenomen sekta*, 4. U nekim slučajevima i sama država bi trebala poduzeti radikalnije mjere kad su u pitanju sotonističke sekte koje izravno ugrožavaju pojedince i društvo.

Veliki istraživač vjerskih sljedbi W. Bartz ima pravo kad, u svojoj knjizi *Sekte danas*, kaže: "Nerealno je ako se sljedbe ne uzmu ozbiljno, grijeh je zbijati s njima šale, ekumenski je razumjeti i poslušati njihov apel, a brataska je dužnost posvjedočiti im Evanđelje vjedom i ljubavlju".